

VARIA

– KÖNYVISMERTETÉS –

KUKORELLI István: *Három István, három nemzeti ünnep, három példakép*
Budapest, Méry Ratio, 2021. 228.

Ha szabad egy jogtudós művét kedves alkotásnak nevezni, Kukorelli István új kötete az: egyszerre tudományos és személyes, jogtörténeti és vallomások, alkotmányjogi és lélekiemelő. A magyar közjog sokak által szeretett alakja távol tartja magát a közjogi háborúskodástól. Ehelyett saját vezérlő iránytűit osztja meg, kínálja fel az olvasóknak. Nemzeti történelmünk három kiemelkedő államférfija – Szent István, Széchenyi István és Bibó István – Kukorelli István példaképei, Magyarország sorsának ma is időszerű formálói. A róluk szóló személyes vallomások, szerzői szemelvények, jogforrások és más szerzők gondolatai követik egymást logikus rendben.

Az István név 2020-ban csupán a 41. helyet foglalta el a Magyarországon anyakönyvezett fiúgyermekek utónévstatisztikájában. Az 1970-es évekig azonban általában a három leggyakoribb keresztnév egyike volt az István – hosszú időn keresztül a férfinépszerűség tizede ezt a nevet viselte, így az idősebb korosztályoknak köszönhetően még ma is (a László után) az egyik leggyakoribb férfinév hazánkban. Aligha csupán a véletlen játéka, hogy a Szerző-Szerkesztő keresztnévét viselő három óriás, három „tethazafi”, a nemzet sorsát az államalapításkor, illetve a modern Magyarország megszületésekor meghatározó személyiség, és az erkölcsi alapokon álló demokratikus alkotmányosság (megvalósulását nem megélő) tanúságtevője is az István nevet viselhette.

A mű nem pusztán szemelvénygyűjtemény és személyes vallomás. Szent István, Széchenyi István és Bibó István munkásságának mai alkotmányosságunk számára is üzenete van. Az Alaptörvényben meghatározott három nemzeti ünnep világosan kötődik Kukorelli István hőseihez. Szent István király ünnepe vonatkozásában ez egyértelmű, az ünnep eredetileg magának a szent királynak az ünnepeként, mennyei születésnapjaként került a kalendáriumba, és csak utóbb terjesztette ki az emlékezet az államalapítás ünnepévé. Széchenyi és Bibó munkássága nem köthető kikutatott módon március 15., illetve október 23. emelkedett és sűrű napjához. Alkotó emberek ők, akik kritikus pillanatokban – elegendő az 1956. november 4-én az Országházban dolgozó Bibó Istvánra gondolnunk – nem tértek ki a hősi szerep elől sem, azonban évtizedek kitartó munkássága nem köthető egy-egy kiemelkedő naphoz. Széchenyi István Magyarország polgári átalakulásának, átfogó modernizációjának szellemi megalapozója és alakítója, aki egész életét a haza ügyének előmozdítására szentelte.

Míg Szent István és Széchenyi István munkássága megkerülhetetlen, Bibó Istvánt a fenyegetheti a feledés. Ez még inkább aláhúzza a küldetést, hogy üzenetét ma is hallhatóvá tegyük, hiszen munkássága és szellemisége vezérfonal egy erkölcsileg megalapozott, az emberi jogok tiszteletben tartására épülő, a szomszéd népekkel megbékélést kereső, jól működő közigazgatással támogatott alkotmányos demokrácia számára. Egy olyan állam számára, melyben élni szeretnénk.

Kukorelli István e könyvével is magát adva tanít. Nem maga beszél, hanem saját vezérlő példaképeit állítja az olvasó elé. Szavaikon túl személyüket láttatja. Bár a Szerző-Szerkesztő felemelő feladatként említi kodifikációs felkérését, triptichonja is mutatja, hogy a jogász sem elégedhet meg a normával. Az erkölcsi tartalom, az évszázadok tanulságának lenyomatát nélkülöző norma üres váz maradhat. Az alkotmányjog oktatója számára így adott a feladat: ezt a tartalmat kell keresünk és hallgatóink elé tárnunk. Ez alapozhatja meg azt az alkotmányos önazonosságot is, mely kiállhatja az idők (és az európai integráció) próbáját.

SCHANDA Balázs